

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

PROGRÁMMAPLÁNA

**SÁMI VUOĐĐOSKUVLAOAHPAHEADDJEOAHPU
1.-7. CEAHKI MASTER**

Samisk grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn master

Sámi Primary and Lower Secondary School Teacher Education Grades 1-7 Master

Saamelaisen peruskoulunopettajakoulutuksen luokkien 1.-7. maisteri

**5-jagi oahpaheaddjeoahppu
(300 oahppočuoggá)**

Namma: Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 1.-7. ceahki master

Navn: Samisk grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn master

Name: Sámi Primary and Lower Secondary School Teacher Education years 1-7 Master

Nimi: Saamelaisen peruskoulunopettajakoulutuksen luokkien 1.-7. 5-vuotinen maisteri

Oahpahusgiella: Sámeigiella. Oahpahus ja lohkanmearit sáhtta maiddá leat skándinávalaš gielaide, suomagillii ja eangalasgillii.

Eksámengiella: Sámeigiella. Dárogiella, suomagiella ja ruoŧagiella dáin giellafágain.

Viidodat: Oahppu lea 300 oahppočuoggá viidosáš, ja oahppoovttadagat leat 30 oahppočuoggá lohkanbajis. Normerejuvvon studerenáigi lea 5 jagi.

Fágalaš ja hálddahaslaš ovddasvástáduš: Sámi oahpaheaddjeoahpuid ja álgoálbmotjournalistihka goahti.

Láidehus

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 1.-7. ceahki master lea fáttmasteaddji, profesuvnnalaš ja dutkanvuđot oahpaheaddjeoahppu, mii addá gelbbolašvuoda oahpahit vuodđoskuvllas vuosttaš luohkás gitta čihččet luohká rádjái. Oahppu fáttmasta fága, fágadidaktihka ja hárjehallama olles oahpu áigge ollisvuohhtan organisašuvnnalaččat, struktuvrralaččat ja sisdoalu dáfus. Oahpu ulbmilin lea skuvlet oahpaheddjiid geain lea nana profesuvnnalaš gelbbolašvuohhta, alla gelbbolašvuohhta oahpu fágain ja vásáhusat hárjehallamiin. Oahppu addá vuodu gelbbolašvuodu huksemii ámmátsuorggis.

Oahppu vuodđuduvvá sámi servodaga dárbbuide. Oahpu vuodđun lea sámeigiella, sámi kultuvra ja mánggabealat servodat. Oahpus deattuhuvvojit sámi oahppanoainnut, oahpahusvuogit ja sámi árbevirolaš bajásgeassin, mat heivehuvvojit skuvlla dálá ja boahteáiggi dárbbuide. Oahpus lea váldodeaddu álgooahpahas. Duodji, juoigan ja muitaleapmi ja gulahallan eatnamiin čadnojuvvojit oahpu oktasaš fáddáoahpahussii. Studeanttat ožžot máhtu álgoálbmotáššiin ja máhttet guorahallat kultuvrralaš relašuvnnaid kritihkalaččat. Oahpus oahpaheaddjestudeanttat ožžot reaiduid doaibmat oahpaheaddjin viiddis ja mánggabealat servodagas miehtasámi geahččanvuogi/ oaidninvuogi bokte.

Sisabeassangáibádusat

Geahča sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu masterprográmma sisabeassangáibádusaid Norgga oktasaš sisaváldninvuogádagas (Samordnaoptak) dahje Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Dohkálašvuodaárvoštallan oazžut oahpposaji

Oahpaheaddjeoahpu studeanttain gáibiduvvo politiijaduodaštus. Duodaštusa galgá buktit 3 vahku sisa das go lea ožžon fáldalaga oahpposajis. Duodaštus ii sáhte leat boarrásit go 3 mánu. Lea erenomáš dehálaš doalahit áigemeiid. Duodaštus lea fámus 3 jagi.

Jus ohcci lea orron olgoriikkas, olggobealde Oarje-Eurohpá, USAs, Kanadas, Austrálisha, Ođđa-Selánddas dahje Japánas, guhkit go 3 mánu, de ferte oahpu álggus duodaštut ahte sus ii leat tuberkulosa.

Ulbmiljoavku

Ulbmiljoavkun leat studeanttat guđet háliidit šaddat oahpaheaddjin mánáidskuvllas ja šaddat álgooahpahusa áššedovdit. Oahppu addá maiddá vejolašvuoda doaibmat eará ámmáhiin nugo skuvlahálddahasas, diehtjuohkinbargguin, gulahallangaskkustemiin, rávesolbmuid oahpahusas ja skuvlajodiheaddjin.

Oahppanjoksosat

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu gealbudahtta oahpaheaddji doaibmat hástaleaddji barggus mánggabealat ja rievddadeaddji servodagas. Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpus lea erenoamáš hástalus heivehit unnitloguservodaga diehtovuogádaga našunálavuogádaga oassin. Oahppanjoksosat leat hábmejuvvon sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu lánkaásahusa ja našunála njuolggadusaid vuodul. Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 1.-7. ceahki masteroahpu čadaheami maŋŋá oahpaheaddjit leat álgooahpahusa áššedovdit. Go kandidáhtta lea čadahan sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu, de son lea olahan visot oahppanjoksosiid mat sisttisdoallet erenoamáš máhtuid ja dieđuid, gálggaid ja oppalaš gelbbolašvuoda čuovvovaš máhttoviidodagain: fága máhttu ja vuodđogálggat, skuvla servodagas, etihkka, pedagogihkka ja fágadidaktihkka, jodiheapmi ja oahppanproseassat, gulahallan ja gaskkusteapmi ja rievdan ja ovdáneapmi.

Oahpu loahpas ja oahpu čadaheami maŋŋá galget studeanttat olahan čuovvovaš oahppanbohtosiid:

Máhttu ja diehtu:

Kandidáhtta

- lea olahan nana profešuvdnagealbbu sámegeielas, matematihkas, pedagogihkas ja oahppimáhtus ja eará oahpahus- ja skuvlarelevántafágain, digitálareaidduin ja erenomáš máhttu álgooahpahusas
- lea olahan máhtu sámi pedagogihkas ja sámi oahppanádejuumiin
- lea olahan nana máhtu fágadidaktihkalaš, pedagogalaš ja eará fágaid relevánta teoriijain ja dutkanmetodain ja main erenoamážit sámi- ja álgoálbmotvuolggasajit leat guovddázis
- lea háhkan dieđuid ja doaladumiid maid vehkiin máhtta lánčit oahppandili nu ahte oahppit olahit buriid oahppanbohtosiid ja ohppiid gaskasaš oktavuodát doibmet bures
- diehtá ja dovda skuvlii, oahpahussii ja mánáid vuogátvuodaide guoskevaš našunála ja riikkaidgaskasaš lágaid, soahpamušaid ja skuvlaplánaid
- lea olahan máhtu skuvlla servodatlaš rollas ja posišuvnnas ja oahppavaš organisašuvnna huksemis sámi servodagas
- dovda ollislaš oahppomannolaga ja sirdašumi mánáidgárddis skuvlii ja mánáidskuvllas nuoraidskuvlii
- dovda álgooahpahusa ja eará luohkkáčekkiid oahppaneavttuid ja prinsihpaid sihke oahppanproseassaid ja árvoštallan- ja kártenreaidduid
- lea olahan máhtu luohkkájodiheamis ja buori psykososiála oahppanbirrasa lánčimis
- diehtá, ahte mánáid ahtanuššamii ja oahppamii váikkuhit iešguđetlágan sosiála, mánggakultuvrralaš ja -gielalaš birrasat, ja mo daid váldá vuhtii oahpahusas ja dan heiveheamis
- lea olahan máhtu mánáin, geain lea váttis eallindilli dahje gillájit veahkaváldimis ja seksuálalaš illásteamis, ja mo skuvla sáhtta fuolahit sin dárbbuid ovttasbarggus mánáid ovddasteddjiiguin ja olggobeale ášahusaiguin
- dovda sámi árbevieruid ja mo daid sáhtta fievrridit skuvladoaimmaide ja oahppamii
- dovda estehtalaš oahppanproseassaid ja -reaidduid
- lea háhkan dieđu ja máhtu suvdilis ovdáneamis ja dan váldimis vuhtii oahpahusas

Gálggat:

Kandidáhtta

- máhtta plánet, čadahit, árvvoštallat ja suokkardallat okto ja ovttas earáiguin sierra luohkkácehkiid, fágaid ja fágaidrasttildeaddji oahpahusa dutkan- ja ovdánahttinvuolggasajiin
- máhtta analyseret ja geavahit gustovaš oahppoplánaid dieđalaš, vásáhusvuđot ja sámi árbevirolaš máhtuin
- máhtta lágídit ja jodihit girjás ja fátmasteaddji oahppanberrasiid ja dilálašvuodaid fágalaččat, sosiálalaččat, estehtalaččat ja sámi árbevieruid vuodul
- máhtta lágídit, bagadallat ja suokkardallat mánggabealat ohppiidjoavkkuid oahppama ja ovdáneami iešguđetlágan bargovugiid ja oahpponeavvuid mielde
- máhtta doarjut ohppiid gálgga árvvoštallat iežaset oahppama ja ovdáneami ja máhtta álggahit dárbbalaš doaibmabijuid mánáid dárbbuid vuodul
- hálddaša digitála geavaheami ja máhtta bagadallat ohppiid digitála- ja mediageavaheamis
- máhtta atnit ja analyseret teorijaid ja dutkanbohtosiid ja heivehit daid skuvlaovdánahttimii ja ohppiid jurddašangálggaid ovddideapmái
- máhtta čadahit dutkan- ja ovdánahttinuoaimmaid
- máhtta hukset dásseárvosaš ja demokrátalaš oahppanberrasa ja nannet ohppiid oassálastingálggaid
- máhtta ávkkástallat luonddu ja lagasberrasa oahppanarenan

Oppalaš gelbbolašvuohta:

Kandidáhtta

- lea háhkan profeshunnaš, ehtalaš ja ángiris oahpaheaddjeidentitehta, mainna čadaha oahpaheaddjefágalaš bargguid suvdilis ja diđolaš vugiiguin
- lea háhkan nuppástuhttin- ja ovdánahttingealbbu, man sáhtta geavahit molsašuddi diliin oahppoberrasa huksemis ja bargoberrasa ja organisašuvnna ovddideamis
- máhtta ságastallat fágalaš gažaldagain ja hálddaša ámmátlaš giellageavaheami
- máhtta njálmmálaš ja čálalaš sámegeiela ja máhtta oahpahit sámegeilli ja riikkagilli
- máhtta hukset oktasaš searvelanja báikkálaš bargo-, servodat- ja kultureallimiin viiddis oahppanarenan

Sisdoallu

Sámi vuodđoskuvlaohpaheaddjeoahpu 1.-7. ceahki masterprográmma sisttisoallá álgooahpahusa, pedagogihka ja oahppimáhtu, njeallje oahpahusfága, dieđateoriija ja hárrjehallama. Álgooahpahus lea 90 oahppočuoggá, pedagogihkka ja oahppimáhttu lea 60 oahppočuoggá, sámegeiella 60 oahppočuoggá (oahpahusfága 1), matematihkka 30 oahppočuoggá (oahpahusfága 2), dárogiella/suomagiella/ruotagiella 30 oahppočuoggá (oahpahusfága 3), ja dieđateoriija 10 oahppočuoggá, ja leat geatnegahtton buot studeanttaide. Oahpahusfága 4 lea 30 oahppočuoggá válljenfága. Oahpahusfága 4 sadjái sáhttet studeanttat váldit skuvlarelevánta fága.

Oahpahusfágas lea skuvlafága mas lea didaktihkka ja hárrjehallan. Skuvlarelevánta fága fas lea relevánta oahpaheapmái vuodđoskuvllas, muhto ii leat skuvlafága. Skuvlarelevánta fágii galgá čadnot hárrjehallan ja didaktihkka ja oahppoásahus árvvoštallá makkár fága dohkkehuvvo skuvlarelevánta fágan.

Pedagogihkka ja oahppimáhttu lea buot oahppoajigiin ja studerejuvvo bálddalagaid eará fágaiguin. 115 beavve hárrjehallan juhkkó dássidit njealji vuosttaš jahkái. Njealját jagi lea guhkes hárrjehallan ovtta lohkanbajis. Dán hárrjehallamis lea vejolaš čohkket dutkanmateriála masterbargui.

4. oahpahusfágan studeanttat sáhttet válljet čuovvovaš fágain 30 oahppočuoggá Sámi allaskuvllas: Risttalašvuohta, osku, eallinoaidnu ja etihkka, Lášmmohallan, Duodji, Biebmu ja dearvvašvuohta, Duodji, juoigan ja muitaleapmi, Luonddufága, Servodatfága . Njealját oahpahusfága álgín eaktuda ahte dasa leat unnimusat 4 studeanta, sihkkarastin dihte buori oahppobirrasa. Sámi allaskuvla sáhtta heivehit fágaid lágideami resurssaid ektui.

Studeanttaid masteroahppu šaddá integrerejuvvon álgooahpahusa ollisvuodas earret eará álgolohkama ja – čállima ja matematihka gažaldagain 1.-7. cehkiin.

1.-3. oahppojaigat gohčoduvojit syklus 1. Sámi allaskuvla sáhtta heivehit fágaid ortnega dárbbu mielde.

4.-5. oahppojaigat gohčoduvojit syklus 2.

Oahpu ráhkadus

Álgooahpahus: Fágat Álgooahpahusa čiekŋudeapmi (25 oč), Dieđateoriija ja dutkanmetodat (15 oč) ja Masterbargu sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpus (50 oč)	90 oahppočuoggá
Pedagogihkka ja oahppimáhttu	60 oahppočuoggá
Oahpahusfága 1: Sámeigiella	60 oahppočuoggá
Oahpahusfága 2: Matematihkka	30 oahppočuoggá
Oahpahusfága 3: Dárogiella/suomagiella/ruotagiella	30 oahppočuoggá
Oahpahusfága 4/skuvlarelevánta fága: Válljenfága	30 oahppočuoggá
Oktiibuot	300 oahppočuoggá

Studeanttat čadahit juohke jagi 60 oahppočuoggá.

1. oahppojahki	Sámegiella 1. oahppojahki (20 oč) Matematihkka (15 oč) Dárogiella/ruotagiella/suomagiella (15 oč) Pedagogihkka ja oahppimáhttu (10 oč) Áiccadanhárjehallan 5 beaivvi Hárjehallan 15 beaivvi 1.-7. ceahkis Hárjehallan 5 beaivvi mánáidgárddis	60 oč
2. oahppojahki	Sámegiella 1. oahppojahki (10 oč) Sámegiella 2. oahppojahki (10 oč) Matematihkka (15 oč) Dárogiella/ruotagiella/suomagiella (15 oč) Pedagogihkka ja oahppimáhttu (10 oč) Hárjehallan 30 beaivvi 1.-7. ceahkis	60 oč
3. oahppojahki	Sámegiella 2 (20 oč) Pedagogihkka ja oahppimáhttu (10 oč) Oahpahusfága 4 (30 oč) Hárjehallan 30 beaivvi 1.-7. ceahkis	60 oč
4. oahppojahki	Pedagogihkka ja oahppimáhttu (20 oč) Čieknudeapmi álgooahpahussii (25 oč integrerejuvvon hámis) Diedateoriija ja dutkanmetodat (15 oč) Hárjehallan giđdat 30 beaivvi 1.-7. ceahkis	60 oč
5. oahppojahki	Pedagogihkka ja oahppimáhttu (10 oč) Pedagogalaš masterdutkanmuš mas lea deaddu álgooahpahasas (50 oč)	60 oč

1. oahppojahki studeanttat lohket pedagogihka ja oahppimáhttu 10 oahppočuoggá ja 20 oahppočuoggá sámegiela ja 15 oahppočuoggá matematihka ja 15 oč oahpahusfága 3:s.
2. oahppojahki studeanttat lohket pedagogihka ja oahppimáhttu 10 oahppočuoggá, sámegiela 20 oahppočuoggá, matematihka 15 oč ja oahpahusfága 3:s 15 oč..
3. oahppojahki studeanttat lohket pedagogihka ja oahppimáhttu 10 oč. (sistisdoallá dutkan- ja ovdánahttinbarggu), sámegiela 20 oč. ja 30 oč. oahpahusfága 4:s.
4. oahppojahki studeanttat váldet 25 oahppočuoggá čieknudeami álgooahpahasas ja 15 oč. diedateoriija ja dutkanmetodat ja pedagogihka ja oahppimáhttu 20 oahppočuoggá.
5. oahppojahki studeanttat čadahit masterbarggu 50 oahppočuoggá álgooahpahasas fáttás ja 10 oahppočuoggá pedagogihka ja oahppimáhttu.

1. lohkanbadji čakča	V1POM-1100 Sámi skuvla ja oahppan (10 oč)	V1SAM-1100 Álgolohkan- ja čállinoahpahas, giellaoahppa, mánáid- ja nuoraidgirjjálašvu ohta oahpahasas (20 oč)	V1MAT-1100 Matematihkka (15+15 oč)	V1DAR-1100 Dárogiella (15+15 oč)
2. lohkanbadji gidđa				<i>dahje</i>
3. lohkanbadji čakča	V1POM-1101 Oahppit, skuvla ja kultuvra (10 oč)	V1SAM-1101 Ovddidit vuodđogálggaid lohkamis, čállimis ja njálmmálaš giellageavaheamis, sámi njálmmálaš árbevierru oahpahasas (20 oč)		V1RUO-1100 Ruotagiella (15+15 oč)
4. lohkanbadji gidđa				<i>dahje</i>
5. lohkanbadji čakča	V1POM-2100 Oahpaheaddjin mánggabealat skuvllas ja servodagas (10 oč)	V1SAM-2100 Giellavariašuvnnat servodagas ja giellaoahpalaš čiekŋudeapmi (20 oč)	Oahpahasfága 4 (30 oč)	
6. lohkanbadji gidđa	(Dutkan- ja ovdánahttinbargu)	(Dutkan- ja ovdánahttinbargu)		
7. lohkanbadji čakča	V1POM-3100 Skuvla oahppavaš organisašuvdna (20 oč)	V1ALG-3100 Álgoahpahasas čiekŋudeapmi (25 oč.)	V1DIE-3100 Diedateoriija ja dutkanmetodat (15 oč.)	
8. lohkanbadji gidđa				
9. lohkanbadji čakča	V1POM-3101 Dutki oahpaheaddji ja skuvlaovdánahttin (10 oč)	V1ALG-3110 Masterbargu sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpus (50 oč.)		
10. lohkanbadji gidđa				

Progrešuvdnagáibádus

Vai studeanttat sáhttet álggahit masterdutkanmuša ja ožžot nammaduvvon bagadalli, fertejit studeanttat čađahan dutkan- ja ovdánahttinbarggu (DoB) ja čađahan vuosttaš golmma jagi pedagogihka ja oahppimáhtu fága. Studeanttat galget čađahan juohke oahppojagi hárjehallamiid vai besset viidáseappot hárjehallamiidda. Bargogáibádusat galget leat čađahuvvon ovdal go studeanta beassá eksámeniidda. Studeanttat galget oassálastit buot oahppanaktivitehtaide. Studeanta sáhttá jávkat oahpahusas 20%. Jávkán galgá dieđihuvvot dahje šiehtaduvvot ovddalgihtii, ja jávkanáiggi bargogáibádusaid galgá buhtadit.

Masterbargu

Masterbargu lea 50 oahppočuoggá viidosas ja lea iešheanaláš bargu. Studeanttat välljejit profešuvdnafágalaš bargguset fáddán mas ovttaš teorijja ja praksisa. Dutkamuša empiriija sáhttá hánkejuvvoit praksisa dutkamiin dahje das sáhttá leat eambo teorehtalaš oaidninvuohki. Dutkamuš čállo okto dahje guovtti studeantta joavkkus.

Dutkan- ja ovdánahttin

Oahpu čađa galgá leat dutkan- ja ovdánahttin oahpaheaddji barggu guovddážiis vai boahttevaš oahpaheaddjit šaddet systemáhtalaš, suokkardeaddji ja dutki skuvlaovddideaddjit. Dutkan- ja ovdánahttin galgá geavatláččat doarjut oahpaheaddji didaktihkalaš doaimmaid vai sis livččii vuodđu ovddidit hutkás oahppanbirrasiid ohppiide. Dutkan- ja ovdánahttinbargu galgá leat vuodđun vai studeanttat nagodit čađahit iešheanaláččat masterbarggu. Dutkan- ja ovdánahttinbargu čađahuvvo metodakurssa ja seminára ja bagadallama vehkiin.

Oahppan-, oahpahus- ja árvoštallanvuogit

Searvelanjaid huksen, fágaid ovttasbargu, fágaid rasttildeapmi ilbmanemiid vuodul ja vásáhusoahppan leat oahpu lágideami vuolggašadjiin sámi holisttalaš oaidninvuogi vuodul. Sámi eallinvugiid guovddážiis lea gulahallan ja birgen luondduin.

Studeantta jahkásaš bargonoađdin rehkenastojuvvo 1600 diimmu, oahppojagi guhkkodat lea 40 vahku ja vahku bargonoađdin lea 40 diimmu. Studeantta bargonoađdi doallá sisttis mánggalágan aktivitehtaid nugo logaldallamiid, fágaid studeantaaktiivvaláš bargo- ja oahppanvugiid, bagadallama, profešuvdna- ja bargosemináraid, joavkobargguid, hárjehallama, iehčanas bargguid ja eksámendoaimmaid. Fágaid sisdoalut, ulbmilat ja bargonoađit bohtet ovdan fágaplánain. Buot fágat galget sisttisdoallat álgooahpahusa, heivehuvvon oahpahusa, árvoštallama ja vuodđogálggaid fáttaid.

Oahpu lágideapmi

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 1.-7. ceahki masteroahpahus lágiduvvo geabbilisoahppun, mii sisttisdoallá fágalaš deaivvadeamiid, neahttavuđot oahpahusa ja hárjehallamiid. Oahpus lágiduvvojit maid oahppomátkkit. Aktiiva oassálastin, studeanttaid ovddasvástáduš ja ovttasbargu leat oahpus guovddážiis. Gulahallanreaidu lea Digigiisá. Dohko čohkkejuvvojit buot ohppui guoskevaš plánat, lohkanbadjeplánat, logaldallamat, bargobihtát, fágalaš ságastallamat, bagadallamat, studeantabarggut ja daid árvoštallamat. Formálalaš dieđut ja gulahallan lea Studentweb bokte Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus. Jus lea eret oahpahusas eanet go 20 proseantta, studeanta galgá buhtadit jávkama. Deaivvadeamiide ja

neahttaoahpahussii galgá oassálastit. Deaivvadeamiin oktasáš ságastallan ja bagadallan lea guovddážiis. Neahttaoahpahusas geavahuvvojit iešguđetge vejolašvuodát nu ahte maiddái sosiokonstruktiiiva ja studeantaguovddážiis oahppanoaidnu váldo vuhtii.

Studeanta guovddážiis

Studeanttat galget oahpu áigge hukset dieđuid ja vásáhusaid profešuvdnarelevánta oahpahus- ja bargovugiid vehkiin. Erenoamážit studeantaaktiivvaláš bargovuoigat leat guovddážiis. Dákkár bargovuoigat leat earret eará

- Logaldallamat ja refleksuvnnat válljejuvvon fáttáin, individuála fágagirjjálašvuodálohkamat
- Sierralágan teakstabuvttadeamit ja bargočállosat
- Iešguđetlágan digitála oahpahus-, oahppan- ja gulahallanvuogit
- Iešguđetlágan čálalaš ja vásáhuslaš prošeaktabarggut ja daid ovdanbuktimat (indiviidalaččat ja joavkkuin) oktasáš seminárain
- Bagadallan ja oassálastin opponeantajoavkkuide ja studeanttaid vásáhusaid juohkin nuppi studentii
- Oahppomátkkit
- Hárjehallan
- Iešguđetlágan eará joavkodoaimmat

Studeanttat galget oažžut vásáhusaid bargovugiin mat geavahuvvojit vuodđoskuvllas nugo stoahkamis, musihkas, drámás ja eará kreatiiva ja estehtalaš ovdanbuktinvugiin.

Studeanttain vurdojuvvo iešheanalášvuohhta ja ahte sii oassálastet aktiivvalaččat oahppandoaimmaide. Oahpu iešguđet fágaid sisdoalut, oahppanjokosot, bargogáibádusat, árvvoštallan ja lohkanmearit leat fágaplánain. Studeanttain lea oahpahusa olis vuoigatvuohhta geavahit girjerádjosa, interneahhta, bargolanjaid, oahpahus-, seminára- ja čoaikkilanjaid, luoikkahit teknihkalaš bargoneavvuid ja govva- ja jietnastudioid.

Digitála gelbbolašvuohhta

Oahpu áigge studeanttat ovddidit vuodđogálggaid digitála gelbbolašvuodas dan ektui mat leat digitála geavaheami gáibádussan skuvllaid plánain. Digitála gelbbolašvuoda ulbmilin vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpus lea ovddidit nana pedagogalaš ja didaktihkalaš digitála ipmárdusa; kandidáhtat galget šaddat digitálalaččat didolaččat ja gelbbolaččat geavahit ja árvvoštallat digitála reaidduid oahppan- ja oahpahusdilálašvuodain.

Hárjehallan

Hárjehallan lea unnimustá 115 beaivve. Das lea 5 beaivve hárjehallan mánáidgárddis mas lea deaddu sirdáseamis mánáidgárddis skuvlii. Árrat oahpu áigge čađahuvvo 5 beaivvi áiccadanhárjehallan.

Hárjehallan sisttisoallá bagadallama, árvvoštallama ja iešguđetlágan hárjehallanoahpu. Hárjehallan juhko njealji jagi badjel dássidit oanehut dahje guhkit áigodagaide jagiid mielde nugo lea progešuvnna ja jahkodaga dihtii vuogas. Studeanttat hárjehallet 1.-4. ja 5.-7. ceškiin. Hárjehallama bokte studeanttat oahpásmuvvet gáibádusaide ja hástalusaid, mat gusket oahpaheaddji ámmáhii. Hárjehallan integrerejuvvo fágaid ja fágaid doaimmaide ilbmanemiid bokte. Fágaid bargguin vurdo nana čanastat hárjehallamii.

Hárjehallan čađahuvvo čavga ovttasbarggus hárjehallanskuvlla jođiheddjiiguin ja hárjehallanoahpaheddjiiguin. Hárjehallan sáhtta leat iešguhtege hámis jogo dábálaš luohkkáhárjehallan,

skuvlaadopšuvdnan dahje oahpásmuvvan skuvllaide ja mánáidgárddiide miehtá sámi hárbhallanmátkin. Unnimustá oktii galgá studeanta beassat čadáhít lohkanjagi hárbhallama eará Davviriikkas.

Hárbhallamis galgá čadáhít dutkanmateriála háhkama ovttasbarggus hárbhallanskuvllain. Dat sáhttet leat oanehis observeremat, videobáttit, jearahallamat dahje geahččaleamit. Empiriija hárbkejuvvo masterdutkanmuššii ja eará guorahallamiidda.

Hárbhallanoahppu galgá ovdánahttit studeantaid máhtu reflekeret ja ovddidit iežaset doaibmama profesuvnna hárbhallanskuvlla ja -oahpaheaddji bagadallama vehkiin ja ovttasbarggus allaskuvlla oahpaheddjiiguin. Studeantaid gelbbolašvuodas ja gáibádusain praktihkalaš-pedagogalaš bargui ja dasa gullelaš reflekerendáidduin dáhpáhuvvá čielga ovdáneapmi hárbhallamis nubái. Juohke hárbhallama oktavuodas lágíduvvo fágaidrasttildeaddji deaivvadeapmi hárbhallama ovdal ja dan maŋŋil hárbhallan čadáhuvvo dain skuvllain, maiguin Sámi allaskuvllain lea hárbhallansoahpamuš. Studeantat galget ráhkadit hárbhallamii áigodatplánaid ja diibmoplánaid maid fágaoahpaheaddjit ja hárbhallanoahpaheaddjit dohkkehit.

Dárkilut dieđut hárbhallama birra leat hárbhallanplánas.

Árvvoštallanvuogit

Olles oahppomannolaga áigge studeantat deaivvadit mánggalágan árvvoštallanvugiiguin, main geavahuvvojit sihke bustávvaárvosánit (A-F) ja árvosánit ceavzán/ii ceavzán. Hárbhallan ja geatnegahtton barggut, mat leat eaktun beassat eksámenii, árvvoštallojuvvojit cealkámušáiguin ceavzán/ii ceavzán dahje dohkálaš/ii dohkálaš. Kandidáhttii, guhte ii leat deavdán bargogáibádusa ja lea váras massit eksámenvejolašvuoda, galgá oazžut dieđu dán birra ovdal eksámena (gč. Sámi allaskuvlla eksámennjuolggadusaid).

Eksámenuogit sáhttet leat ovdamearkan čálalaš skuvlaeksámen, ruovttueksámen, máhppaárvvoštallan, njálmmálaš eksámen, prošeaktabarggut, praktihkalaš ovdanbuktimat, dutkan- ja ovdánahttinbargu ja masterdutkanmuš.

Geahča fágaplánaid bokte dárkilut dieđuid árvvoštallamis.

Lohkanmearri

Fágagirjjálašvuodta ja diehtogáldut almmuhuvvojit fágaplánain. Girjjálašvuoda mearri variere dan vuodul makkáraš sisdoallu fágas lea. Geahča dárkilut dieđuid fágaid čilgehusain.

Internašunaliseren ja lonohallanstudeanta

Sámi allaskuvla ovddida internašunaliserenprográmma iežas oahpposadjái. Studeanta sáhtta vuolgit eará oahppoásahussii Norggas dahje lonohallanstudeantan olgoriikii. Vurdo ahte studeanta čuovvu dábálaš oahppoprogešuvnna.

Lea vejolaš vuolgit sihke čadáhít hárbhallamiid ja lohkat fágaid eará oahpposajiin. Lea sávahahtti ahte internašunaliserenáigodat livččii sáhttán leat ovdamearkan vuosttaš syklusa loahpas dahje nuppi syklusa álggus.

Oahppokvalitehta sihkkarastin

Sámi allaskuvla deattuha oahppokvalitehta, ja kvalitehta galgá oppa áigge leat guovddážiis. Studeanttat geat váldet sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu Sámi allaskuvllas galget oažžut buori ja relevánta oahpu ja vuodu doaibmagoahtit oahpaheaddjin. Sámi allaskuvlla kvalitehtavuogádaga vuodul bargojuvvo systemáhtalaččat kvalitehtain, sihke sámi ja eamiálbmot perspektiivvas ja dábálaš majoritehtaservodatlaš perspektiivvas.

Oahppokvalitehta sihkkarastin ja nannen lea bargiid ja studeanttaid ovddasvástádus. Studeanttat sáhttet vuordit dieđuid oahpposisdoaluid birra ja makkár fágalaš vuordámušat leat studeanttaide, omd. ahte dovdet fágalaš ja profešuvdnaetihkalaš vuordámušaid. Studeantaárvoštallamat galget leat objektiivvalaččat ja rievttalaččat. Studeanttat galget leat ráhkkanan ja oassálastit oahpahussii aktiivvalaččat, ovttasbargat earáiguin, doalahit áigemeiriid ja deavdit eará evttuid, mat leat oahpus. Buot dát leat oassin oppalaš oahpaheaddji dohkálašvuodaárvoštallamis.

Kvalitehta nannemii leat čuovvovaš doaibmabijut:

1. Progrešuvdnašiehtadus juohke studeanttain ja dan čuovvoleapmi
2. Bagadallan, ovttaskas- ja joavkobagadallamat
3. Oahpuid árvoštallamat, studeantaárvoštallamat ja fágaporttat
4. Čeahkkimat luohttámušolbmuiguin ja árvoštallančeahkkimat luohkáin.

Studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallan

Oppalaš dohkálašvuodaárvoštallan lea ollislaš árvoštallan das, mo studeanta doaibmá oahpaheaddjin fágalaččat, pedagogalaččat ja olmmošlaččat ja persovnnalaččat. Dás čuovvut Sámi allaskuvlla oahppodoaimmaid kvalitehtagiehtagirjji kápihttal 13. Árvoštallamis guorahallo erenoamážit, leatgo studeanttas vurdojuvvon evttut doaibmat oahpaheaddjin, mo son doaibmá oahppodilis ja mo ceavzá eksámeniin ja hárjehallamiin. Dohkálašvuodaárvoštallan čuovvu juohke studeantta oppa oahppoáiggi, ja galgá sihkkarastit ahte studeanta lea árvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon oahpaheaddjeprofešuvdnii. Dohkálašvuodaárvoštallan dahkko oppalaččat olles oahppoáiggi ektui. Dohkálašvuodačuoggát galget dieđihuvvot studeanttaide jeavddálaččat. Hárjehallanáiggi lea hárjehallanskuvllas ovddasvástádus lágidit ja jodihit oahpahusa, ja dalle lea hárjehallanoahpaheaddji gii galgá láidestit hárjehallama ja čuovvut studeantta dohkálašvuoda. Sámi allaskuvllas lea ovddasvástádus dohkálašvuodaáššiin. Sámi allaskuvlla, hárjehallanskuvlla ja studeantta gaskkas galgá leat nana ovttasbargu.

Oahpu oahppoovttadagat

Bákkolaš oassi:
V1POM-1100 Sámi skuvla ja oahppan. Pedagogihkka ja oahppimáhttu 1. oahppojahki. 10 oahppočuoggá
V1POM-1101 Oahppit, skuvla ja kultuvra. Pedagogihkka ja oahppimáhttu 2. oahppojahki. 10 oahppočuoggá
V1POM-2100 Oahpaheaddjin mánggabealat skuvllas ja servodagas. Pedagogihkka ja oahppimáhttu 3. oahppojahki. 10 oahppočuoggá
V1POM-3100 Skuvla ja oahppavaš organisašuvdna. Pedagogihkka ja oahppimáhttu. 4. oahppojahki. 20 oahppočuoggá
V1POM-3101 Dutki oahpaheaddji ja skuvlaovdánahttin. Pedagogihkka ja oahppimáhttu. 5. oahppojahki. 10 oahppočuoggá
V1ALG-3100 Álgooahpahusa čiekŋudeapmi. 4. oahppojahki. 25 oahppočuoggá
V1DIE-3100 Dieđateoriija ja dutkanmetodat. 4. oahppojahki. 15 oahppočuoggá
V1ALG-3110 Masterbargu sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpus. 5. oahppojahki. 50 oahppočuoggá
V1SAM-1100 Álgolohan- ja čállinoahpahus, giellaoahppa, mánáid- ja nuoraidgirjjálašvuohta oahpahas. Sámegealla 1. oahppojahki. 20 oahppočuoggá
V1SAM-1101 Ovddidit vuodđogálggaid lohkamis, čállimis ja njálmmálaš giellageavaheamis, sámi njálmmálaš árbevierru oahpahas. Sámegealla. 2. oahppojahki. 20 oahppočuoggá
V1SAM-2100 Giellavariašuvnnat servodagas ja giellaoahpalaš čiekŋudeapmi. 3. oahppojahki. 20 oahppočuoggá
V1DAR-1100 Dárogealla. 1. ja 2. oahppojahki. 15 +15 oahppočuoggá <i>dahje</i>
V1RUO-1100 Ruotagealla. 1. ja 2. oahppojahki. 15 +15 oahppočuoggá <i>dahje</i>
V1SUO-1100 Suomagealla. 1. ja 2. oahppojahki. 15+15 oahppočuoggá
V1MAT-1100 Matematihkka. 1. ja 2. oahppojahki. 15 +15 oahppočuoggá
Válljenfágat:
V1ROEE-1140 Risttalašvuohta, osku, eallinoaidnu ja etihkka. 3. oahppojahki. 30 oahppočuoggá
V1LAS-1140 Lášmmohallan. 3. oahppojahki. 30 oahppočuoggá
V1DUO-1140 Duodji. 3. oahppojahki. 30 oahppočuoggá
V1BDV-1140 Biebmu ja dearvvašvuohta. 3. oahppojahki. 30 oahppočuoggá
V1DJM-1140 Duodjin, juoigan ja muitaleapmi. 3. oahppojahki. 30 oahppočuoggá
V1LUO-1140 Luondufága. 3. oahppojahki. 30 oahppočuoggá
V1SER-1140 Servodatfága. 3. oahppojahki. 30 oahppočuoggá